

Tóny

- a) základní: C, D, E, F, G, A, H
b) odvozené: zvýšené: Cis, Dis, Eis, Fis, Gis, Ais, His (dvozvýšené: Cisis atd.)
snížené: Ces, Des, Es, Fes, Ges, As, Hes (=B) (dvojsnížené: Ceses atd.)

Psaní velkých a malých písmen: A_2 až H_2 = subkontra oktáva (jen tři klávesy)
 C_1 až H_1 = kontra oktáva
 C až H = velká oktáva
 c až h = malá oktáva
 c^1 až h^1 = jednočárkovaná oktáva
 c^2 až h^2 = dvoučárkovaná oktáva atd.

Intervaly základní

	název intervalu	charakter	počet půltónů	příklady
0/1	prima	čistá	0	h-h, g-g, c-c, ges-ges, his-his...
2	sekunda	malá nebo velká	malá – 1 velká – 2	malá: e-f, g-as, h-c, des-eses, fis-g... velká: e-fis, g-a, h-cis, des-es, fis-gis...
3	tercie	malá nebo velká	malá – 3 velká – 4	malá: e-g, g-hes, h-d, fis-a, f-as, es-ges... velká: e-gis, g-h, h-dis, fis-ais, f-a, es-g...
4	kvarta	čistá	5	fis-h, e-a, des-ges, f-hes...
5	kvinta	čistá	7	fis-cis, e-h, des-as, f-c...
6	sexta	malá nebo velká	malá – 8 velká – 9	malá: cis-a, dis-h, gis-e, as-fes, e-c... velká: cis-ais, dis-his, gis-eis, e-cis...
7	septima	malá nebo velká	malá – 10 velká – 11	malá: des-ces, e-d, f-es, g-f, h-a... velká: des-c, e-dis, f-e, g-fis, h-ais...
8 (0/1)	oktáva	čistá	12	
9 (2)	nona	malá nebo velká	malá – 13 velká – 14	
10 (3)	decima	malá nebo velká	malá – 15 velká – 16	

Přehled základních intervalů od základních tónů (na bílých klávesách)

čistá prima (totožný tón): c-c, d-d, e-e, f-f, g-g, a-a, h-h,

malá sekunda (půltón): e-f, h-c

velká sekunda (dva půltóny = celý tón): c-d, d-e, f-g, g-a, a-h

malá tercie (tři půltóny): d-f, e-g, a-c, h-d

velká tercie (čtyři půltóny = dva celé tóny): c-e, f-a, g-h

čistá kvarta (dva a půl tónu): c-f, d-g, e-a, f-h (= zvětšená kvarta!, obsahuje 3 celé tóny), g-c

čistá kvinta (tři a půl tónu): c-g, d-a, e-h, f-c

malá sexta (čtyři celé tóny): e-c, a-f, h-g

velká sexta (čtyři a půl tónu): c-a, d-h, f-d, g-e,

malá septima (pět celých tónů): d-c, e-d, g-f, a-g, h-a

velká septima (pět a půl tónů): c-h, f-e

Tyto základní tóny dál zvyšujeme nebo snižujeme.

Pozor na terminologii! TÓN – 2 významy:

1. pojmenování pro konkrétní zvuk (= na klavíru také pro klávesu), př.: C, D, Gis, Ges, F atd.
→ v tomto pojetí má durová a mollová stupnice vždy 7 tónů (např. E-dur obsahuje tóny E, Fis, Gis, A, H, Cis, Dis)
2. tón = interval velké sekundy
→ 1 tón sestává ze dvou půltónů (= interval malé sekundy, tj. vždy dvě nejbližší klávesy)

Příklad:

Spodní tón = hisis / cis / des

Horní tón = disis / e / fes

Možnosti pojmenování označeného intervalu: kombinace

hisis – disis → malá tercie

cis – disis → zvětšená sekunda

des – disis → trojzvětšená prima

hisis – e → dvojzmenšená kvarta

cis – e → malá tercie

des – e → zvětšená sekunda

hisis – fes → trojzmenšená kvarta

cis – fes → dvojzmenšená kvarta

des – fes → malá tercie

Přehled vzestupných intervalů

	1	m2	v2	m3	v3	4	5	m6	v6	m7	v7
C	c-c	c-cis	c-d	c-es	c-e	c-f	c-g	c-as	c-a	c-hes	c-h
Cis	cis-cis	cis-d	cis-dis	cis-e	cis-eis	cis-fis	cis-gis	cis-a	cis-ais	cis-h	cis-his
Des	des-des	des-eses	des-es	des-fes	des-f	des-ges	des-as	des-heses	des-hes	des-ces	des-c
D	d-d	d-es	d-e	d-f	d-fis	d-g	d-a	d-hes	d-h	d-c	d-cis
Dis	dis-dis	dis-e	dis-eis	dis-fis	dis-fisis	dis-gis	dis-ais	dis-h	dis-his	dis-cis	dis-cisis
Es	es-es	es-fes	es-f	es-ges	es-g	es-as	es-hes	es-ces	es-c	es-des	es-d
E	e-e	e-f	e-fis	e-g	e-gis	e-a	e-h	e-c	e-cis	e-d	e-dis
Eis	eis-eis	eis-fis	eis-fisis	eis-gis	eis-gisis	eis-ais	eis-his	eis-cis	eis-cisis	eis-dis	eis-disis
Fes	fes-fes	fes-geses	fes-ges	fes-asas	fes-as	fes-heses	fes-ces	fes-deses	fes-des	fes-eses	fes-es
F	f-f	f-ges	f-g	f-as	f-a	f-hes	f-c	f-des	f-d	f-es	f-e
Fis	fis-fis	fis-g	fis-gis	fis-a	fis-ais	fis-h	fis-cis	fis-d	fis-dis	fis-e	fis-eis
Ges	ges-ges	ges-asas	ges-as	ges-heses	ges-hes	ges-ces	ges-des	ges-eses	ges-es	ges-fes	ges-f
G	g-g	g-as	g-a	g-hes	g-h	g-c	g-d	g-es	g-e	g-f	g-fis
Gis	gis-gis	gis-a	gis-ais	gis-h	gis-his	gis-cis	gis-dis	gis-e	gis-eis	gis-fis	gis-fisis
As	as-as	as-heses	as-hes	as-ces	as-c	as-des	as-es	as-fes	as-f	as-ges	as-g
A	a-a	a-hes	a-h	a-c	a-cis	a-d	a-e	a-f	a-fis	a-g	a-gis
Ais	ais-ais	ais-h	ais-his	ais-cis	ais-cisis	ais-dis	ais-eis	ais-fis	ais-fisis	ais-gis	ais-gisis
Hes (B)	hes-hes	hes-ces	hes-c	hes-des	hes-d	hes-es	hes-f	hes-ges	hes-g	hes-as	hes-a
H	h-h	h-c	h-cis	h-d	h-dis	h-e	h-fis	h-g	h-gis	h-a	h-ais
His	his-his	his-cis	his-cisis	his-dis	his-disis	his-eis	his-fisis	his-gis	his-gisis	his-ais	his-aisis

Tóniny a předznamenání

sled křížků, značka # (kvintový kruh): fis, cis, gis, dis, ais, eis his

sled bé, značka b (kvartový kruh): b, es, as, des, ges, ces, fes

Je-li kvintový a kvartový kruh náročný, nezbyde, než se naučit mechanicky:

1. durové (označení vždy velkým písmenem)

C-dur = 0

D-dur = 2#: fis, cis

E-dur = 4#: fis, cis, gis, dis

F-dur = 1b: b

G-dur = 1#: fis

A-dur = 3#: fis, cis, gis

H-dur = 5#: fis, cis, gis, dis, ais

2. mollové (označení vždy malým písmenem)

c-moll = 3b: b, es, as

d-moll = 1b: b

e-moll = 1#: fis

f-moll = 4b: b, es, as, des

g-moll = 2b: b, es

a-moll = 0

h-moll = 2#: fis, cis